

§151

Dnr: KS 2019/333

Förslag till ny kärntekniklag SOU 2019:16 - Yttrande

Beslut

Kommunstyrelsens beslut

Kävlinge kommun översänder yttrande, enligt bilaga Ks § 151/2019:1 till Miljödepartementet

Ärendebeskrivning

Miljödepartementet har översänt förslag till ny lag inom kärnteknikområdet. Förslag innebär en uppdatering av lagstiftningen och förbättrad korrelation med övrig lagstiftning inom området så strålsäkerhetslagen och miljöbalken. Kävlinge kommun lyfter fram ett par punkter där kommunen inte delar de ställningstagande som utredningen har gjort inom framför allt rivning och återtagbarhet. Lagstiftningen kring lokala säkerhetsnämnder vid kärnkraftverken består vilket kommunen välkomnar.

Beslutsunderlag

- Remissvar ny kärntekniklag SOU 2019:16 , tjänsteskrivelse
- Yttrande Kävlinge kommun ny kärntekniklag SOU 2019:16
- Remiss - Ny kärntekniklag – med förtydligat ansvar (SOU 2019:16), följbrev
- Remiss - Ny kärntekniklag – med förtydligat ansvar (SOU 2019:16), betänkande av Kärntekniklagutredningen

Yrkande

Catrin Tufvesson (S) yrkar att andra stycket under punkt tre i yttrandet, se nedan, stryks.
Kävlinge kommun kan dock inte ställa sig bakom förslaget vad gäller möjligheten att inte behöva riva hela anläggningen. Vi ser ett direkt hot att när de kärnavfallsbemängda delarna på Barsebäcksverket har försvunnit ägaren kan ersätta de med kol eller gasbaserad elproduktion. Kommunen har tagit tydlig ställning att det är "green field" som är målet med rivningen av anläggningen. Det nya förslaget öppnar upp direkt för alternativ användning som hindrar den omställning kommunen till slut har förlikat sig med när regeringen stängde ned kärnkraftsproduktionen av el på Barsebäck. Detaljplanen medger fyra kärnreaktorer – inget annat på området. Stängningen ger möjlighet för kommunen att utveckla det enda området längs med kusten för boende som i övrigt Länsstyrelsen har belagt med olika former av naturskydd.

Johan Ericsson (M) yrkar bifall till föreliggande förslag.

Beslutsgång

Ordförande ställer föreliggande förslag och yrkande under proposition och finner att kommunstyrelsen har beslutat enligt föreliggande förslag varvid votering begärs och verkställs.

Omröstning

Följande omröstningsordning uppläses och godkänns:

Ja-röst för föreliggande förslag

Nej-röst för Catrin Tufvessons (S) yrkande

Omröstningsresultat

Omröstningen utfaller med 9 röster för JA och 4 röster NEJ, enligt omröstningsbilaga Ks § 151/2019:2. Kommunstyrelsen har därmed beslutat enligt föreliggande förslag.

Beslutet skickas till

För kännedom

Miljödepartementet, kemikalieenheten

Yttrande Kävlinge kommun ny kärntekniklag SOU 2019:16

Kävlinge kommun anser arbetet med ny kärntekniklag har resulterat i ett bra förslag som är uppdaterat och relevant i förhållande till annan lagstiftning som berör kärnteknisk verksamhet som strålsäkerhetslag och miljöbalk. Den riktigt viktiga nyheten är livscykelperspektivet som kommer underlätta arbetet mellan de olika faserna under en kärnteknisk anläggning. Att inte behöva särskilda regeringsbeslut vid de olika övergångarna kommer innebära att det regulatoriska arbetet på Strålsäkerhetsmyndigheten ges en ram under hela processen från planering, projektering, drift och avställning fram till rivning och nedmontering samt friklassning.

Dock finns det delar i förslaget som vi anser att utredningen inte tar ställning fast man har identifierat utmaningar som lagstiftaren står inför. Vi vill lyfta fram dessa punkter där vi anser det finns anledning att tydligare sätta ned foten.

1. Det är mycket bra att de lokala säkerhetsnämnderna består i nuvarande ordning. Kärnkraftskommunerna har dock lyft frågan om nytt namn som bättre skulle spegla uppdraget nämligen – Lokala insynsnämnder vid de kärntekniska anläggningarna.
2. Ändring av ägarförhållande till en tillståndshavare av en kärnteknisk anläggning. Här ges inte tillräckligt mandat till regeringen att villkora ägarövergång av en reaktor till en ny struktur. Vad gäller Barsebäckskraft AB som ingick i den tyska E.ON koncernen ställdes den svenska regeringen inför detta utan att ta ställning när bolaget beslöt bilda en ny ägarstruktur för all vad de kallade "ful-el-produktion" dvs kärnkraft, kol, olja och gas. Denna nya struktur Uniper fick snart nya ägare som i första skedet innebar en majoritet av västeuropeiska energiföretag. Den tyska regeringen till skillnad från den svenska regeringen godkände inte en överföring av tillstånden att driva och ansvaret att riva de tyska kärnkraftverken till Uniper. Därför är E.ON fortfarande ägare av de tyska kärnkraftverk som skulle ha överförts till Uniper. De ansåg det var ett för stort vågspel att låta en ny struktur utan en stark balansräkning ha ansvaret för avvecklingen och de oförutsedda merkostnader som kan uppkomma under den processen. Vi anser att lagen borde ge regeringen en starkare position i ett sådant läge. Man kan även tänka sig att ägarstrukturen i sådant bolag snabbt skulle kunna förändras och få en geopolitiskt och säkerhetspolitisk dimension där lagen borde ge regeringen eller den myndighet regeringen förordnar möjlighet att stoppa en utförsäljning till främmande makt eller när en oönskad ur säkerhetspolitiskt eller energisäkerhetspolitisk ägarstruktur ämnar ta över ett tillstånd att driva och avveckla ett svenskt kärnkraftverk. Vi skulle välkomna en tydligare lagstiftning om ägarprövning för kärnkraft såsom utredningen påpekar finns inom andra områden särskilt i den finansiella sektorn.

3. Vi anser det är också bra att rivningsprocessen hanteras inom kärntekniklagen naturligtvis i beaktande av miljö och strålsäkerhet.

Kävlinge kommun kan dock inte ställa sig bakom förslaget vad gäller möjligheten att inte behöva riva hela anläggningen. Vi ser ett direkt hot att när de kärnavfallsbemängda delarna på Barsebäcksverket har försvunnit ägaren kan ersätta de med kol eller gasbaserad elproduktion. Kommunen har tagit tydlig ställning att det är "green field" som är målet med rivningen av anläggningen. Det nya förslaget öppnar upp direkt för alternativ användning som hindrar den omställning kommunen till slut har förlikat sig med när regeringen stängde ned kärnkraftsproduktionen av el på Barsebäck. Detaljplanen medger fyra kärnreaktorer – inget annat på området. Stängningen ger möjlighet för kommunen att utveckla det enda området längs med kusten för boende som i övrigt Länsstyrelsen har belagt med olika former av naturskydd.

4. Statens sista-ansvar för djupförvar är det enda rimliga i ett hundratusenårsperspektiv. Det är bara staten inte den kommun där det ligger som rimligen kan ta på sig ett sådant ansvar vilket innefattar säkerhet och övervakning. Även i fråga om ägare obestånd har utredningen hittat en acceptabel lösning där det är staten som måste gå in. De lokala konsekvenserna har annars varit orimliga för värdkommunen.
5. Kävlinge kommun anser också att de nya definitionen av kärnavfall är en bra och rimlig förändring som förenklar och förtydligar vad kärnavfall utgör av allt radioaktivt avfall som finns i samhället.
6. Avslutningsvis vill vi belysa frågan om återtagbarhet. Vi kan förstå att utredningen som tydligt har haft fokus på slutförvar av använt kärnbränsle och annat kärnavfall inte riktigt mäktat med diskussionen om ansvaret för kommande generationer. Teknisk och kunskapsutvecklingen inom kärnteknik kommer innebära att man bättre kan ta tillvara de 80-90% av energin som finns kvar i det använda kärnbränsle som nu ska bli till kärnavfall. Att beslut fattade i mitten av 1970-talet om att varken upparbetning eller senare användning av använt kärnbränsle ska få binda upp kommande generationer är både brist på ansvarstagande och saknar kontakt med tidsandan 2020. Återvinning och värnande och försiktighet med jordens resurser måste även innefatta kärnkraften och dess råvaror såväl som dess slutprodukter. Ett väl skyddat och säkert djupförvar innebär inte att allt måste också bli slutförvar. Detta ansvar gentemot kommande generationer måste gestaltas genom möjligheten för återtag regleras i lagstiftningen. Frågan borde också ha tagits upp i domstolsförhandlingarna kring SKB:s ansökan om anläggande av djupförvaret av använt kärnbränsle i Forsmark men ligger som konstaterats utanför nuvarande regelverk.

Omröstningsbilaga § 151/2019

Ledamot/tjänstgörande ersättare	Ja	Nej	Avstår
Annsophie Thuresson (M)	X		
Kjell-Arne Ohlsson (M)	X		
Johan Ericsson (M)	X		
Anders Lindvall (M)	X		
Mikael Elmvik (M)	X		
Stina Larsson (C)	X		
Henrik Ekberg (SD)	X		
Christer Andersson (SD)	X		
Catrin Tufvesson (S)		X	
Gunilla Tornqvist (S)		X	
Rune Sandström (S)		X	
Gunni Gustafsson Nilsson (S)		X	
Anette Bååth (L) ordförande	X		
Summa	9	4	